

Täysistunto

Torstai 14.3.2019 klo 16.00—17.46

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 17.46.

Puhetta johti puhemies Paula Risikko (16.00—17.46).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Nimenhuudon sijasta merkittiin läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

2. Terveystenhuoltolain 50 § 3 mom. on muutettava

Kansalaisaloite KAA 3/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 41/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 41/2018 vp. Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotus hylätään.

Keskustelu

16.01 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on hyvin paljon keskusteltu aihe ollut valiokunnassa. Kysymyksessä on siis kansalaisaloite, jossa tosiasiassa ehdotetaan muutosta terveydenhuoltolain 50 §:ään. Kysymyksessä on keskustelu laajan ympärivuorokautisen päivystyksen tarpeesta. Tällä hetkellä terveydenhuoltolain 50 §:n nojalla laaja ympärivuorokautinen päivystys on keskitetty 12 yksikköön. Sen mukaisesti laajan päivystyksen sairaala tarjoaa palveluita useilla lääketieteen erikoisaloilla ympärivuorokautisesti ja välittömästi, ja laki edellyttää, että tällaisella sairaalalla on oltava myös voimavarat terveydenhuollossa tarvittavan valmiuden ylläpitämiseen ja erityistilanteiden hoitamiseen. Kansalaisaloitteessa esitetään, että Vaasan sairaanhoitopiiri luettaisiin osaksi listaa, jossa nämä 12 tällaista yksikköä esitellään.

Arvoisa puhemies! Tällä keskustelulla on pitkä tausta. Ensinnäkin perustuslakivaliokunta jo aikoinaan tuota terveydenhuoltolain muutosta täällä eduskunnassa tehtäessä korosti lausunnossaan perustuslain 17 §:n kielellisiä oikeuksia ja totesi, että parhaiten niitä toteuttava ratkaisu olisi se, että laajan päivystyksen yksikkö sijoitettaisiin sekä Vaasan että Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin. Tämä lausunto on siis vuodelta 2016. Terveystenhuoltolain 50 §:n 3 momenttiin otettiin edellä mainitun perustuslakivaliokunnan lausun-

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

non johdosta tuolloin säännös, jonka mukaan väestön kielellisten oikeuksien turvaamiseksi Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin on järjestettävä päivystyspalvelut suomen ja ruotsin kielellä niin, että potilas saa palvelut valitsemallaan kielellä. Näin ollen tuo terveydenhuoltolain 50 §:n muoto ratkaistiin.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on tarkastellut tätä kysymystä laajan päivystyksen sairaalasta myöskin osana sote- ja maakuntauudistusta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta tarkasteli sote- ja maakuntauudistusta koskevassa mietintöluonnoksessaan järjestämislakiehdotuksen 11 §:n 2 momentin yhteydessä myöskin terveydenhuoltolain 50 §:n 3 momentin muuttamista koskevaa kansalaisaloitetta — siis kansalaisaloite, jota tänään käsittelemme, oli yhdistetty sosiaali- ja terveysvaliokunnassa sote-uudistuksen käsittelyyn. Silloin asiaa selvitettiin varsin paljon, ja valiokunta totesi noissa mietintöluonnoksissa, että sen saaman selvityksen mukaan Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on järjestänyt ruotsin kielen koulutusta henkilökunnalleen viime vuosina tehostetusti ja on myöskin saadun tiedon mukaan käytettävissämme se yksityiskohta, että erityisesti päivystysalueen henkilökunnan ruotsin kielen taitoa on kohennettu ja yli 300 työntekijää on osallistunut ruotsin kielen koulutukseen. Sosiaali- ja terveysministeriö kertoi valiokunnalle, että vuonna 2017 avohoidon potilaskäynneistä Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä oli 1,3 prosenttia Vaasan sairaanhoitopiiriin alueelta ja näistä asioineista henkilöistä 182 oli ilmoittanut äidinkielekseen ruotsin. Kaiken kaikkiaan vuoden 2017 aikana Vaasan sairaanhoitopiiriin asukkaista 25 ruotsinkielistä oli käyttänyt Seinäjoen keskussairaalan päivystyspoliklinikan palveluita. Sosiaali- ja terveysministeriön toteamuksen mukaan Vaasan keskussairaala on voinut vuoden 2016 terveydenhuoltolain muutoksenkin jälkeen ylläpitää kattavaa, väestön palvelut turvaavaa päivystystä.

Tämä mietintöluonnos, johon viittasin, oli osa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen käsittelyä valiokunnassa. Valiokunnan mietinnöt menivät perustuslakivaliokuntaan, joka totesi 2018 lausunnossaan, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöluonnoksessa esitetyistä selvityksistä ei käy asianmukaisesti ilmi kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi tarvittavien toimenpiteiden riittävyys eikä myöskään se, onko valiokunnan aikaisemmin säätämisyjärjestyskysymyksenä pitämästä lakisääteisestä velvollisuudesta huolehtia siitä, että Vaasan Seinäjoelle siirtyvät ruotsinkieliset voivat käytännössä käyttää omaa äidinkieltään, säädetty riittävän täsmällisesti. Perustuslakivaliokunta ei siis pitänyt riittävänä sosiaali- ja terveysvaliokunnan kannanottoa seurannasta. Valiokunta muistutti sen sijaan vielä uudelleen aivan tuoreessa lausunnossaan parin viikon takaa, että perustuslain 17 §:n kielelliset perusoikeudet parhaiten toteuttava ratkaisu olisi se, että laajan päivystyksen yksikö sijoitettaisiin sekä Vaasaan että Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on nyt lopettanut sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen käsittelyn. Taustalla on eduskunnan puhemiesneuvoston linjaus, että hallituksen eronpyynnön vuoksi eduskunnalla ei ole enää edellytyksiä käsitellä sote- ja maakuntauudistusta. Tämän johdosta sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että ruotsinkielisen väestön oikeus kiireelliseen sairaalahoitoon sekä muihin sosiaali- ja terveyspalveluihin omalla kielellään ja samanlaisten perusteiden mukaan kuin suomenkielisenkin väestön kohdalla on turvattava myös käytännössä. Valiokunta muistuttaa palveluiden organisoinnista mutta myös potilasturvallisuudesta ja palveluiden laadun merkityksestä.

Johtopäätöksenä valiokunta toteaa, että kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi tehtyjen toimenpiteiden riittävyyttä sekä sääntelyn täsmentämistarvetta on perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella vielä syytä selvittää, ja valiokunta toteaa, että tämä selvitystyö

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

tulisi tehdä valtioneuvostossa. Näin ollen valiokunnan lausumaehdotuksena on eduskunnalle, että hallitus tarkastelisi vielä Vaasan keskussairaalan asemaa laajan päivystyksen sairaalana osana sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuutta.

Aivan lopuksi on todettava, että asia on ollut monesti valiokunnassa käsittelyssä, ja siltä osin tämä valiokunnan mietintö sisältää myös vastalauseen.

Puhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistalle.

16.09 Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Social- och hälsovårdsutskottet har i dag behandlat medborgarinitiativet som föreslår en ändring av hälsovårdslagens 50 § så att Vasa centralsjukhus tas med i listan på fulljoursjukhus och att texten om att sjukhuset i Seinäjoki förutsätts ge vård och tjänster på både finska och svenska stryks.

Vaasan keskussairaala on ainoa aidosti kaksikielinen keskussairaala Suomessa. Sairaalan hoitotulokset ja hoidon vaikuttavuus ovat THL:n mukaan maan parhaita. Perustuslakivaliokunta on sekä terveydenhoitolain muutoksen yhteydessä että myöhemmin sote-uudistuksesta antamissaan lausunnoissa todennut, että kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi tarvittavien toimenpiteiden riittävydestä tulee varmistua, ja että tämä toteutuu parhaiten sillä, että Vaasa liitetään laajan päivystyksen sairaaloiden listalle.

Arvoisa puhemies! Ehdotan siksi, että eduskunta ottaa käsittelyn pohjaksi vastalauseeseen sisältyvän lakiehdotuksen terveydenhuoltolain 50 §:n muuttamiseksi.

16.10 Anna-Maja Henriksson r: Värderade talman, arvoisa puhemies! I politiken ska man aldrig ge upp när man vet att man jobbar för en viktig sak som handlar om rättvisa, om människors rätt till lika behandling. Riksdagen har nu möjlighet att ta det viktiga beslutet att bevilja Vasa centralsjukhus omfattande jour, helt i enlighet med det medborgarinitiativ som 67 000 personer har undertecknat.

Medborgarinitiativet är väl berett och därför borde riksdagen helt i enlighet med ledamot Rehn-Kivis reservation godkänna initiativet och fatta beslut att Vasa centralsjukhus får omfattande jour.

Varför ska man skjuta på saken till nästa regeringsperiod då det finns alla förutsättningar att fatta beslut nu? Grundlagsutskottet har upprepade gånger konstaterat att de språkliga rättigheterna förverkligas bäst om såväl Vasa centralsjukhus som Seinäjoki får ha centralsjukhus med omfattande jour. Det är nu vi ska fatta beslut. Det finns inga hållbara argument för att skjuta upp saken.

Arvoisa puhemies! Vaasan keskussairaalan laajaa päivystystä ei käsiteltäisi tänään eduskunnan täysistunnossa ilman RKP:n Veronica Rehn-Kiven sankarillista toimintaa sosiaali- ja terveystaloudessa, ja kiitos myös koko muulle oppositiolle siitä tuesta. Eduskunta äänestää asiasta huomenna, ja RKP:n kanta on selkeä: Vaasan keskussairaallalle on myönnettävä ympärivuorokautinen laaja päivystys. Nyt muiden puolueiden on aika näyttää, mitä mieltä ne oikeasti ovat Vaasan laajasta päivystyksestä.

67 000 allekirjoitusta keränneessä kansalaisaloitteessa vaadittiin lakimuutosta, jolla olisi turvattu vaasalaisten ja Pohjanmaan rannikkoseudun asukkaiden sote-palvelut. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on sote-uudistuksen yhteydessä toistuvasti todennut, että

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

kielelliset perusoikeudet toteutuisivat parhaiten, jos sekä Vaasan että Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä on laajan päivystyksen yksiköt.

Myös monet muut asiat puhuvat Vaasan keskussairaalan puolesta. Pohjanmaan maakunnalla on myönteinen väestökehitys ja kasvava asukasmäärä. Pohjanmaa on yksi maamme elinvoimaisimmista seuduista. Hoito ja hoiva ovat jatkuvasti olleet hyvällä tasolla Vaasan keskussairaalassa. Lisäksi Pohjanmaa on ainoa maakunta, jossa molemmat kieliryhmät ovat lähes yhtä isoja ja jossa palvelut sekä suomeksi että ruotsiksi voidaan turvata parhaiten. Myös lukuisat asiantuntijatahot katsovat, että Vaasassa pitäisi olla laajan päivystyksen sairaala.

Det finns alltså många starka argument som talar för Vasa centralsjukhus. Landskapet Östergötten har en positiv befolkningsutveckling och en ökande sysselsättningsgrad. Östergötten är en av landets mest livskraftiga regioner. Vården på Vasa centralsjukhus har ständigt varit på god nivå. Dessutom är Östergötten det enda landskapet där de två språkgrupperna är nästintill lika stora. Det handlar om cirka 100 000 personer med svenska som modersmål och nästan lika många med finska som modersmål. Och det är också så att det är där — där det finns den här grunden — som det också är bäst att kunna ge service och vård på bägge språken.

Sen kan vi dessutom konstatera att Vasa centralsjukhus upprepade gånger har valts till landets bästa utbildningsenhet. Nu handlar det om jämlikhet i vården och att ge medborgarna lika rättigheter. Jag hoppas och tror att riksdagen i morgon låter förnuftet segra och går in för att ge Vasa fulljouren.

Toivon ja uskon, että järki nyt lopuksi voittaa, ja että eduskunta huomiosessa äänestyksessä myöntää Vaasalle oikeutetun ympärivuorokautisen laajan päivystyksen.

Kannatan edustaja Rehn-Kiven vastalauseen perusteella tehtyä ehdotusta ja olen vakuuttunut siitä, että täällä moni tukee hänen ehdotustaan.

Jag understöder ledamot Rehn-Kivis förslag och tror att det finns många ledamöter nu här i salen som också stöder det. Och jag är övertygad om att vi tillsammans nu med oppositionen kan göra skillnad i den här frågan och kan visa att rättvisan vinner.

16.16 Vesa-Matti Saarakkala sin: Arvoisa rouva puhemies! Tämä kansalaisaloitteen käsittelyhän on kestänyt varsin pitkään tuolla sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja aivan niin kuin edeltävissä puheenvuoroissa on kerrottu, tätä on aiemmin käsitelty osana hallituksen sote-uudistusta ja sen järjestämislakia HE 15, jossa aikoinaan linjattiin tämä luettelo siitä, missä sairaaloissa on jatkossa laaja päivystys. Tämä laaja päivystyshän on tällä hetkellä jo käytännössä näissä sairaaloissa, jotka siinä luettelossa ovat. Vaasan ja ruotsinkielisten osalta nämä tietyt kiireelliset päivystystapaukset on sitten hoidettu yhteistyössä Seinäjoen keskussairaalan kanssa.

Sinänsä tämä palvelu on käsittäkseni pelannut ihan hyvin, mutta edelleen perustuslakivaliokunta on tämän prosessin aikana esittänyt kysymyksiä tämän asian toimivuuden osalta, kielellisten oikeuksien turvaamisen osalta, ja ei ole ollut ihan täysin vakuuttunut siitä järjestelystä, joka sinänsä on ollut perustuslain näkökulmasta asiallinen, mutta ei tokikaan paras mahdollinen, niin kuin on todettu. Eli kaikkein paras mahdollinen järjestely on se, mitä tässä kansalaisaloitteessa esitetään, eli se, että sekä Seinäjoen keskussairaala että Vaa-

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

san keskussairaala olisivat laajan päivystyksen sairaaloiden joukossa molemmat. Se on kielellisten oikeuksien toteutumisen kannalta paras ratkaisu. Se on varmaan myös taloudellisesti sekä toiminnallisesti paras ratkaisu, koska en ainakaan itse ihan näe sitä parhaana mahdollisena toimintatapana, että Seinäjoella joidenkin kymmenien potilaitten takia joudutaan periaatteessa — ja käytännössä on jouduttukin — kouluttamaan työntekijöitä hallitsemaan ruotsia käytännössä. Se on byrokraattista, se on resurssien haaskuuta, jos meillä on se vaihtoehto, että nämä asiat voidaan hoitaa Vaasan päässä.

Myös alueelta on tullut vahva tahdonilmaus tähän tämän kansalaisaloitteen muodossa. Nopeasti saatiin aikoinaan kerättyä nämä vajaat 70 000 allekirjoitusta. Seinäjoen keskussairaala ja Seinäjoen sairaanhoitopiiri puoltavat sitä, että Vaasa nostetaan mukaan tähän laajan päivystyksen sairaaloiden joukkoon. Ja kaikin puolin tämä aloite on kannatettava. Etenkin tämä aloite on kannatettava nyt sen takia, että kun sote-uudistus on esitettyssä muodossa kaatunut, niin ei voida enää vedota siihen — mikä on ollut hallituspuolueitten riveissä tietysti hieman ongelmallista — että kun tämä laajan päivystyksen sairaaloiden joukko on ollut nimettynä siinä lakihankkeessa, niin siitä on ollut poliittisesti vaikea irrottaa tätä asiaa erilleen. Nyt, kun se on kaatunut, meillä on oikeus ja meillä on velvollisuus tarkastella tätä asiaa ihan omana asiakysymyksenään.

Mitä tulee tämän kansalaisaloitteen laatuun ja tekniikkaan, en ole nähnyt yhtään näin selkeätä kansalaisaloitetta, jossa ytimekkäästi, lyhyesti kerrotaan perustelut. Se on lakiteknisesti erittäin hyvin laadittu, yksinkertainen ja helposti eteenpäin vietävä aloite, koska siinä halutaan muuttaa vain yhden pykälän momenttia ja se on lakialoitteen muotoon laadittu. Siitä erityiskiitos.

Sen sijaan sitten tämä sosiaali- ja terveysvaliokunnan enemmistön esitys, jota itse en kannattanut — kannatin siellä tätä kansalaisaloitetta, edustaja Rehn-Kiven esitystä — on varsin epämääräinen. Sinänsä tässä lausumaesityksessä suhtaudutaan positiivisesti siihen, että tätä Vaasan asiaa tarkasteltaisiin uudestaan, mutta kyllä tämä vain on teknisesti kömpelö. Siinä kuitenkin puhutaan siitä, että eduskunta edellyttäisi hallituksen tarkastelevan vielä Vaasan keskussairaalan asemaa laajan päivystyksen sairaalana, osana sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuutta. Herää kysymys: minkä hallituksen? Meillä on tällä hetkellä toimitusministeristö. Emme me pysty velvoittamaan seuraavaa hallitusta, se on aina poliittinen kysymys. Jos meillä on mahdollisuus hoitaa se asia täällä nyt, niin minun mielestäni se pitää hoitaa nyt. Ainakin itse pois jäävänä kansanedustajana ehdottomasti haluan vaikuttaa tähän asiaan juurikin nyt.

Uskon kyllä, että tämä aloite, kun se tänne viimeisillä minuuteilla valiokunnasta ehti käsittelyyn, tulee saamaan tässä äänestyksessä enemmistön tuen. Vetoankin kaikkiin kansanedustajiin, erityisesti Vaasan vaalipiirin edustajiin, että nyt on mahdollisuus hoitaa tämä asia kuntoon, ja nyt toivotan rohkeutta tähän päätöksentekoon. — Kiitoksia. [Ruotsalaisen kansanpuolueen ryhmästä: Hyvä puhe! — Eero Heinäluoma: Erinomainen linjaus!]

16.21 Pekka Puska kesk: Arvoisa puhemies! Tässä tapauksessa pitää varmaan sanoa: ärade talman! Tämä Vaasan laajan päivystyksen asia oli täällä käsittelyssä todella sotien järjestämislain lähetekeskustelun yhteydessä. Silloinhan taustana oli tämä aiempi terveydenhuoltolain pykälä, jossa oli 12 laajan päivystyksen sairaalaa. Sen vahvistamisen yhteydessähän tasavallan presidentti esitti eräänlaisen varauksellisen lausuman. Tämä epäoikeudenmukaiseksi koettu päätös sai sitten aikaan tämän puhutun kansalaisaloitteen, jonka todella moni allekirjoitti.

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

Sote-käsittelyn yhteydessä valiokunta kuuli tässä Vaasan päivystyksen asiassa varsin suuren määrän asiantuntijoita, ja suunnilleen kaikki asiantuntijat olivat myönteisiä. Keskeiset argumentit Vaasan puolesta voidaan vielä tiivistää seuraavasti.

Ensinnäkin: Vaasan keskussairaalassa noin puolella henkilöstöstä äidinkieli on ruotsi, mikä takaa kaksikielisyyden. Aidosti kaksikielistä palvelua ei voida luoda keinotekoisesti suomenkielisellä alueella. Jo perustuslakivaliokunta on todennut, että kielelliset perusoikeudet perustuslain mukaan voidaan parhaiten toteuttaa maantieteellisillä ratkaisuilla.

Toiseksi: Vaasan keskussairaalan erikoissairaanhoidon hoitotulokset, laatu ja potilasturvallisuus ovat THL:n arvioissa maan huippuluokkaa.

Kolmanneksi: etäisyys Vaasan keskussairaalaan lähimpään yliopistosairaalaan on merkittävästi pidempi kuin minkään muun keskussairaalan, edes Lapin.

Neljänneksi: Vaasan sairaanhoitopiirin väestöpohja on vahva, noin 170 000.

Ja viidenneksi: Vaasan keskussairaala on kyennyt jo nyt ylläpitämään nykyistä laajaa päivystystä samalla, kun kustannuksia on vähennetty, eli taloudellisia perusteita päivystyksen alasajolle ei ole.

Asiantuntijakuulemisessa myös Seinäjoen keskussairaala kannatti Vaasa ja Seinäjoki -mallia. Kuten täällä jo mainittiin, sote-käsittelyn yhteydessä myös perustuslakivaliokunta käsitteli asiaa ja lausunnossaan piti parhaana, että sekä Vaasa että Seinäjoki olisivat laajan päivystyksen sairaaloita. Ja todellakin vielä aivan loppuvaiheessa perustuslakivaliokunta lausunnossaan sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöluonnoksesta palasi uudelleen tähän asiaan ja uudisti kantansa siitä, että sekä Vaasan että Seinäjoen pitäisi olla laajan päivystyksen sairaaloita.

No, asia raukesi tunnetusti soten käsittelyn mukana. Nyt aivan loppuvaiheessa nostettiin asia taas esille, kiitos edustaja Rehn-Kiven, eli Vaasan kansalaisaloitteen käsittelyä ei oltukaan vielä lopetettu. Valiokunta on nyt sitten aivan loppumetreillään eli tänään käsitellyt asian, johon siis oli tilaisuus palata.

Argumentit Vaasan puolesta ovat ylivoimaiset, kuten edellä totesin. On kuitenkin selvää, että valiokunnalla tai eduskunnalla laajasti ei tässä vaiheessa ole mitään mahdollisuutta avata terveydenhuoltolakia ja ryhtyä vielä muodollisesti valmistelemaan tarvittavaa lainmuutosta, vaikka asia sinänsä, niin kuin edustaja Saarakkala sanoi, on suhteellisen yksinkertainen, ja aloitehan on sinänsä erittäin hyvin tehty.

Valiokunta toteaa mietinnössään, että tarvittava lainvalmistelu pitäisi tehdä valtioneuvostossa. Jos tähän lainvalmistelun tielle olisi tänään lähdetty, asia olisi käsittääkseni ilman muuta rauennut aikapulaan. Sen vuoksi valiokunnan mietintö on hyvä. Siinä loppupäätöksessä todetaan, että sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi tehtyjen toimenpiteiden riittävyttä sekä sääntelyn täsmentämistarvetta on perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella vielä syytä selvittää. Valiokunta toteaa, että selvitystyö tulee tehdä valtioneuvostossa, ja valiokunta esittää asiasta lausumaa.

Tämän hyvän aloitteen hyväksyminen tässä vaiheessa ilman vastaavaa muodollista lainmuutosta ja sen hyvää, asiallista valmistelua ei ainakaan saamani hallintojuridisen konsultaation perusteella sinänsä sitoi mihinkään, ja jos siis tämä eduskunnan lausuma, jota nyt esitetään, hyväksytään, se varmistaa sen, että asia ei raukea ja että asia tulee poliittiseen käsittelyyn seuraavassa hallituksessa eduskunnan velvoittamana. Lausuman tarkoituksena on siis turvata asian jatkokäsittely.

Arvoisa puhemies! On lopuksi muistettava, että tämä tarpeellinen Vaasan sairaalan päivystystä koskeva asia on täysin irrallinen sote-malleista. Se ei myöskään johda mihinkään

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

dominoefektiin. Päätös on sinänsä yksinkertainen ja oikeudenmukainen Vaasan keskussairaalan ja alueen asukkaiden kannalta. Sen vuoksi toivon, että kun seuraava hallitus lausuman perusteella ottaa asian käsittelyyn, se päättyy laajasti puollettuun hyvään ratkaisuun.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] Jaha, vastauspuheenvuoroja. Aloitetaan edustaja Heinäluomalla.

16.26 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostan suuresti edustaja Puskan osaamista tällä alueella ja myös hänen puheenvuoronsa sisältöä, jossa vastustamattomasti osoitettiin, että tämä laaja päivystys kuuluisi Vaasaan. Se oli kirkas linja, niin kuin aikaisemmissakin puheenvuoroissa on ollut. Mutta en ymmärrä kylläkään hänen johtopäätöstään, että nyt ei tehtäisi mitään vaan esitetään hurskas toive, jolla tämä asia siirretään vaalien jälkeen uudelle hallitukselle, kun asia on, niin kuin edustaja Puska sanoi, perimmältään hyvin yksinkertainen: joko siellä on tarve ja siellä on laaja päivystys tai ei ole. Ei tämä ole kauhean monimutkainen ymmärtää myöskään vaalipiirin ulkopuolelta.

Olen hyvin iloinen, että oman puolueeni puheenjohtaja, edustaja Rinne hyvin aikaisessa vaiheessa, kun tämä ongelma nousi esille, sanoi selvästi, että hän kannattaa ja SDP kannattaa sitä, että laaja päivystys tulee Vaasaan. Katson, että tämä pitäisi nyt ratkaista eikä millään kommervenkillä enää siirtää tätä. Tällä on aito merkitys sekä Vaasan kehitykselle että aivan erityisesti vähemmistöjen oikeuksille.

16.27 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Puska ansiokkaasti tuossa puheenvuorossaan kuvasi, hyvin laajasti asiantuntijat ovat sitä mieltä, että Vaasan keskussairaalaan kuuluu laajan päivystyksen asema. Syitä ja perusteita tähän on monia, ei vähiten kielikysymys, mutta myöskin etäisyys Vaasasta lähimpään yliopistokeskussairaalaan.

Asia koskettaa hyvin vahvasti Pohjanmaalla asuvia ihmisiä. Viimeksi lauantaina Vaasassa moni tuli kysymään minulta, että mitä meidän keskussairaalamme tulee tapahtumaan. Ehkä se minun huoleni liittyy juuri siihen, että jos toimimme niin kuin täällä edustaja Puska esitti, niin epävarmuus tulee jatkumaan, ja se kyllä näkyy siellä alueella olevien ihmisten parissa mutta myös tämän keskussairaalan toiminnassa, ihan rekrytoinnissa ja siinä käytännön arjessa. Sen takia minusta olisi selkeintä tehdä päätös huomenna, kun äänestämme asiasta, ja antaa Vaasalle ja Vaasan keskussairaalle tuo laajan päivystyssairaalan status. Se olisi myöskin vahva positiivinen viesti poliittisen järjestelmän uskottavuudesta, joka mielestäni tässä prosessissa myöskin on saanut vähän ikäviä piirteitä.

16.29 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joo, kyllä todellakin hämmästyttää, että tämä asia haluttaisiin siirtää seuraavalle hallituskaudelle, kun päätös voitaisiin tehdä jo nyt. Se, mikä tässä asiassa on todella hyvää, on, että sosiaalidemokraatit ja ennen muuta Vaasan keskussairaalan pääluottamusmies Kim Berg perustivat tämän kansalaisaloitteen ja saivat siihen 67 422 nimeä. Ikävää sen sijaan oli se, että sitä ei valtakunnallisesti huomioitu uutisissa lainkaan. Mutta joka tapauksessa me olimme, sosiaalidemokraatit olivat, jo silloin asialla, kun lähdettiin viemään tätä asiaa eteenpäin. Siihen palloon tarttui välittömästi puheenjohtaja Rinne, joka kertoi hyvin varhaisessa vaiheessa, että mikäli tämä asia menee niin — niin kuin nyt näyttää — ettemme saa tätä täyttä päivystystä, niin sosiaalidemokraatit tulevat muuttamaan tämän asian ennemmin tai myöhem-

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

min. Nyt minä toivon, että me voisimme yhdessä ja yhteisymmärryksessä muuttaa tämän asian, koska meillä on yhtenevaiset edut niin RKP:n, keskustapuolueen, [Puhemies koputtaa] kokoomuksen kuin meidänkin kanssa tällä alueella.

16.30 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa tarvitaan ratkaisukeskeisesti toimivia, yhteistyöhön kykeneviä kansanedustajia, ja ajattelen kyllä, että näin viimeisinä päivinä on aika tehdä selkeitä ratkaisuja. Jos ajattelen Vaasan keskussairaalaan siellä myös itsekkin aikoinani työskennelleenä, niin se on todella ainoa aito kaksikielinen sairaala, joka on toiminut kaikilla mittareilla arvioituna ja tarkasteltuna erittäin hyvin. Niin kuin tuossa jo aiemmin olemme kuulleet, myöskään sosiaali- ja terveysvaliokunnassa asiantuntijoiden kertomana ei ollut mitään perusteltua syytä sille, etteikö Vaasan keskussairaalaan voisi olla ja kuuluisi ja tulisi olla laaja ympärivuorokautinen päivystys.

Jos sitten taas ajatteleme Seinäjoen keskussairaalaan ja kun tässä kuulumme, kuinka vähän siellä toisaalta käy ruotsinkielisiä päivystyspotilaita, niin kaikki ymmärrämme, että jos opittua ruotsin kieltä ei jatkuvasti harjoiteta ja sitten yön, illan, aamuyön aikaan tulee yllättäen ruotsinkielinen potilas, niin ei siinä suomen kieltä äidinkielenään puhuva varmaankaan pysty palvelemaan sillä tavalla kuin kuuluisi palvella. Eli jotta turvataan kaksikielisyys aidosti, niin kyllä tämä päivystys ympärivuorokautisena täytyy Vaasan keskussairaalaan olla.

16.31 Martti Talja kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On totta, kuten edustaja Urpilainen toi esille, että sairaalan statuksella on merkitystä henkilökunnan rekrytoitumishalukkuuteen. Tällä hetkellä Vaasa täyttää lähes kokonaisuudessaan laajan päivystyksen sairaalan ominaisuudet. Sieltä puuttuu neurologian lääkäreitä, ja itse asiassa tällä hetkellä neurologia on se erikoisala, jossa on Suomen yksi suurimmista puutteista. Elikä kokonaisuudessaan sairaalan status voisi auttaa rekrytoinnissa, mutta toisaalta, mitkä ovat sitten paikallisen sairaalan ja kaksikielisyyden asettamat edellytykset, että tässä onnistuttaisiin?

Voidaan jälkikäteen tarkastella, tehtiinkö oikeita ratkaisuja terveydenhuoltolain osalta määriteltäessä, jaettaessa sairaalat kahteen kategoriaan, laajan päivystyksen sairaaloihin ja sitten sairaaloihin, jotka voivat ympärivuorokautisen päivystyksen laajuuden valita. Vaasa täyttää laajan päivystyksen sairaalan kriteerit.

16.32 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös perussuomalaiset kannattavat Vaasan lisäämistä laajan päivystyksen listalle, ja haluan myös oikaista tässä sen virheen, mistä Ilkka ja Pohjalainen muun muassa uutisoivat, että olisin äänestänyt kansalaisaloitetta vastaan valiokunnassa. En suinkaan ole äänestänyt vaan kannatan ehdottomasti kansalaisaloitetta.

Pidän myös erittäin tärkeänä, että puhutaan potilasturvallisuudesta, ja Vaasan sairaanhoitopiiri loistaa sillä potilasturvallisuudella. Siellä julkaistaan muun muassa potilasturvallisuustiedote, ja esimerkiksi vuoden 2017 tiedote, mitä tuossa olen lueskellut, on aivan ihanaa luettavaa. Pidän erittäin tärkeänä myös sitä, että kun me puhumme ihmisen hoitamisesta — ja nyt sanon hoitajan näkemyksen — niin se sydämen äidinkieli on se äidinkieli, joka on kaikkein paras ja kaikkein tärkein, ja se kestää ihmisen koko elämän ajan. Eli sydämen äidinkielellä tulee saada hoitoa, ja sillä vältetään myös näitä potilasvahinkoja ja po-

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

tilasvirheitä. Hoidettavan ja hoitajan ja lääkärin pitää ymmärtää toinen toisiaan, ja tämä on yksi hyvä kriteeri, miksi näin pitää tehdä.

16.33 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on pidetty erinomaisia puheenvuoroja. Erityiskiitos edustaja Saarakkalalle: aivan loistavaa.

Kyseessä on myös vientirannikon keskussairaala. Teollisuus investoi sinne vahvasti. Minä en ymmärrä sitä ajattelutapaa, että pitää kieltää sairaalaa kehittymästä optimaalisesti — täytyy kieltää sairaalaa kehittymästä optimaalisesti — osana ekosysteemiä, joka tuo euroja joka päivä Suomeen viennin kautta. Hoidetaan, hyvät ystävät, kollegat, tämä asia nyt huomenna kuntoon.

16.34 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! 67 000 medborgare har skrivit under det här medborgarinitiativet och ännu fler människor än så önskar att Vasa centralsjukhus skulle få fulljoursstatus. Grundlagsutskottet har sagt sin åsikt i frågan, presidenten har sagt, de flesta sakkunniga har sagt det. Jag citerar vad presidenten sade i sitt utlåtande i december 2016:

”Lain soveltamisesta on tarkoitus säätää asetuksilla, jolloin sekä asetusten antaja että niiden täytäntöönpanijat ovat virkavastuussa siitä, että kielelliset oikeudet käytännössä myös toteutuvat. Tässä tapauksessa se käsitykseni mukaan merkitsee, että päivystyspalveluja voidaan siirtää Vaasasta Seinäjoelle vain, jos siirrettäessä vallitsee varmuus siitä, että potilaat saavat nuo palvelut valintansa mukaan suomen tai ruotsin kielellä.”

Me olemme kuulleet nyt tässä salikeskustelussa, että parhaiten se toteutuu Vaasassa, ja jos me haluamme noudattaa perustuslain henkeä tässä asiassa, me hoidamme tämän asian kuntoon huomenna.

Kristdemokraterna understöder varmt det förslag som ledamot Veronica Rehn-Kivi kom med. — Tack.

16.35 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos aivan erinomaisista puheenvuoroista. Näyttää siltä, että tässä salissa nyt on aika laajaa tukea sille, että Vaasan keskussairaallalle annetaan se laaja päivystys. Se olisi nyt myös osoitus siitä, että kansalaisaloitteen ansiosta, jossa on moni, moni, moni pohjalainen ollut mukana keräämässä näitä nimiä yli puoluerajojen, yli kuntarajojen, yli kielirajojen, kansalaiset näkevät, että eduskunta pystyy yhden sanan lisäämään yhteen pykälään. Yhdestä sanasta on kysymys. Se ei vaadi enempiä toimenpiteitä eikä enempää valmistelua. Niin paljon meillä on jo kulttuuriasiantuntijoita, niin paljon me tiedämme jo, että tämä on oikeastaan yksinkertainen asia tehdä, kunhan se poliittinen tahto löytyy. Ja nyt minusta näyttää siltä, että huomenna se poliittinen tahto löytyy ja laajasti.

Värderade talman! Det handlar ju om ett medborgarinitiativ där befolkningen i Österbotten har engagerat sig över partigränser, över språkgränser, över kommungränser. Det handlar om för befolkningen absolut grundläggande rättigheter. [Puhemies koputtaa] Och det skulle vara en styrkedemonstration nu att visa att den här salen klarar av att sätta ett ord till paragrafen det handlar om, och det är det att Österbotten och Vasa centralsjukhus får sin fulljour. [Stefan Wallin: Så är det! — Peter Östman: Helt rätt!]

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

16.37 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kristillisdemokraatit tukevat tätä kansalaisaloitetta Vaasan ympärivuorokautisen päivystyksen säilymisestä, ja voi sanoa, että huomenna meillä on mahdollisuus näyttää tässä salissa, että me pystymme saamaan todellakin tämän tärkeän muutoksen aikaiseksi. Tässä kiitokset myös edustaja Henrikssonille jo aikaisemmin tehdystä työstä oman lakialoitteensa kautta, jota myöskin oltiin täällä yli puoluerajojen ja poikkeuksellisesti myös yli oppositio- ja hallitusrajojen tukemassa, ja tällä tavalla nyt sitten tämän kansalaisaloitteen kautta oikealla hetkellä tuotuna pystymme tämän asian korjaamaan.

Kaiken kaikkiaan tämä keskittämisasiasetus, mikä oikeastaan on näitten ongelmien takana, osoittaa juuri sen, mikä siinä sote-uudistuksessa oli niin heikkoa, eli että ei ymmärretä alueitten erilaisuutta vaan kaikille yritetään tunkea se samanlainen malli. Siinä mielessä nyt on hyvä mahdollisuus olla purkamassa tätä keskittämisasiasetuksen seurannaisista ja todellakin huomioida ihmisten tarpeet sillä alueella.

Täällä edustaja Strand nosti hyvin esille myöskin elinkeinoelämän tarpeet. Me tarvitsemme tätä ympärivuorokautista päivystystä Vaasaan, ja todellakin on ilo olla täällä puolueen puheenjohtajana sitä myöskin tukemassa.

16.38 **Pekka Puska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä asiassahan on siis kaksi asiaa: toinen on kansalaisaloite ja toinen siitä seuraava vastaava lakimuutos ja lain käsittely. Itse kannatan ilman muuta Vaasan sairaalan laajaa päivystystä, mutta toivoisin tässä puhuneilta henkilöiltä kantaa siihen hallinnolliseen kysymykseen, mitä tämän kansalaisaloitteen hyväksyminen ilman vastaavaa lakimuutosta merkitsee, ja tähänhan viittasin puheessani.

16.39 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä näihin kielellisiin oikeuksiin ja niiden merkitykseen erityisesti terveydenhuollossa. Jos josain, niin terveydenhuollossa tämä kielellinen kysymys on suurimmillaan. Silloin kun ihminen on sairaana tai kun hänellä on vuosia lisää ja hän kuuluu ikäihmisten sarjaan ja tarvitsee terveydenhuoltoa, niin karmein tilanne on, jos ei pysty toimimaan omalla äidinkielellä. Kaksikielisyydestä myös tiedetään, että kun vuosia tulee lisää, niin monessa tapauksessa sitten 90:n lähestyessä tämä kaksikielisyyksikin alkaa heikentyä ja palataan siihen omaan, lapsena opittuun kieleen, siihen äidinkieleen, ja sen takia tällä on aidosti erittäin iso merkitys. Ymmärrän täysin tämän aloitteen ja haluan voimakkaasti tukea sitä nimenomaisesti Vaasan vaalipiirin ulkopuolelta. Meilläkin pitää olla sydäntä katsoa vähän ohi omien vaalipiirien kysymyksien, ja sen takia toivon, että tämä tulee hyväksyttyä, ja sitä vartenhan meillä on virkamiehet ja viime kädessä instituutiot, jotka varmistavat, että täällä tehdään oikeita päätöksiä. Ja kun tämä on täällä, niin tämä on päätettävissä.

16.40 **Maria Tolppanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Talja mainitsi, että tuolla Vaasan suunnalla neurologeista olisi pulaa — no niinhän onkin, niin on muuten kuulkaas koko Suomessa, samoin kuin psykiatreista ja yleislääketieteen erikoislääkäreistä ja myös joistakin kirurgeista — mutta jos tätä pidetään nytten syynä, miksi ei voitaisi Vaasaan antaa täyttä päivystystä, niin minä vain kysyn, että luuletteko todella, että Seinäjoelle saadaan ruotsinkielisiä psykiatreja ja että sinne saadaan ruotsinkielisiä neurologeja helpommin kuin Vaasaan. Ei varmasti saada, koska Pohjanmaan rannikko on 51-prosenttisesti ruotsinkielinen, ruotsin kieltä äidinkielenään puhuvia ihmisiä asuu siellä. 46

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

prosenttia on suomenkielisiä ja loput ovat muunkielisiä, ja tässä on se iso asia, miksi me tarvitsemme ympärivuorokautisen päivystyksen sinne, missä meidän toista kotimaista kieltämme puhutaan enemmistökielenä. Tämä vain on yksinkertaisesti tämmöistä matemaatiikkaa myös.

16.41 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos todella hyvistä puheenvuoroista täällä, jotka kannattavat Vaasan lisäämistä laajan ympärivuorokautisen päivystyksen sairaaloiden listaan. Olisin edustaja Puskalle todennut sen, että me olemme nyt saaneet lausuntoja tästä uudestakin... — eilenkin saatiin lausunto muun muassa valtiovarainministeriöltä koskien just tätä, millaisia vaikutuksia tällä pykälämuutoksella on, ja valtiovarainministeriö omassa lausunnossaan sanoi, että ei ole merkittäviä vaikutuksia taloudellisesti, ja myöskin tällaisen yhden uuden erikoisalan hinta olisi 200 000—500 000 vuodessa, mutta taas toisaalta Seinäjoella säästettäisiin 250 000 vuodessa pelkästään näihin kieliasioihin panostamisessa, niin että ei ole suuria vaikutuksia.

16.42 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Voi olla, että tästä kysymyksestä tuli paitsi oikeudenmukaisuuskysymys, jossain vaiheessa myöskin arvovaltakysymys, mutta se vaihe on nyt ohi. Nyt tämä kysymys on faktisesti ja henkisesti irti sote-uudistuksesta ja voidaan käsitellä omana tapauksenaan.

Kuumat ilmat on päästetty jo aikoja sitten pihalle, ja nyt keskitytään tähän tapaukseen Vaasa, ja se on ratkaistavissa nyt. RKP:n vastalauseessa on itse asiassa kuuden kirjaimen sana ”Vaasan” mukana terveydenhuoltolain 50 §:ssä. Tämä ei ole rakettitiedettä, vaan tämä on hyväksyttävissä tässä muodossa huomenna, joten ei kannata tätä nyt lykätä. Parempi pyy pivossa on joskus parempi ratkaisu, ja se ratkaisu tehdään huomenna oikeaan suuntaan.

16.43 Martti Talja kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhden päivystysrenkaan ylläpitämisen kustannukset ovat noin 600 000 euroa erilaisten selvitysten mukaan.

Minä olisin kommentoinut sitä asiaa, että täällä tuotiin esille, että on kehittyvä maksukykyinen maakunta. Meidän sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen lähtökohtahan oli taata joka puolella Suomea yhdenvertaiset olosuhteet, maakunnalle maksukyky tarjota myös yhdenvertaiset palvelut alueella. Minusta ei voida käyttää perusteluna, että yhdessä maakunnassa on maksukykyä, kun itse asiassa meidän pitäisi tasoittaa tätä maksukykyä valtion toimesta. Tämän takia sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen lähdettiin, että silloin tämän perusperiaatteen, joka täällä on, pitäisi olla senkaltainen, että me puhumme samankaltaisuudesta.

16.44 Vesa-Matti Saarakkala sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun on ollut mukana tuossa sote-prosessissa silloisten hallituspuolueitten edustajana, niin muistuu vain mieleen, miten Suomen historian suurinta hallintouudistusta yritettiin viedä eteenpäin, kun oli muutama päivä aikaa ja perustuslaillisia ongelmia kasapäin. Sanottiin, että onnistuu. Itse sanoin, että tuskin onnistuu.

Nyt sanotaan, että ei onnistu muuttaa tätä yhtä lakipykälää, joka on siis laadittu teknisesti varsin loistavaan muotoon. En ole ikinä nähnyt näin selkeätä kansalaisaloitetta. Meillä on täällä edellisellä kaudella hyväksytty kansalaisaloitteen seurauksena avioliittolain muutos, joka oli sekin lakimuotoon laadittu mutta jossa oli sentään jonkun verran teknisiä

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

ongelmia. Sekin sitten lopulta eteni maaliin, mitä sinänsä, itse sitä asiaa, vastustin silloin. Tämä vastauksena edustaja Puskalle.

Tämä on lakimuutoksen muotoon laadittu. Tämä on selkeä ja yksinkertainen asia. On turha käydä tätä akateemista keskustelua siitä, onko jotain ongelmaa tämän jatkovalmistelussa tai muuta. Se on akateemista keskustelua ja kuuluu toisille areenoille.

16.45 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viittasin aikaisemmassa puheenvuorossani tasavallan presidentin lausuntoon. Tulkitsen niin, että hän tarkoitti, että kielellisten oikeuksien ei tule toteutua vain paperilla vaan kielellisten oikeuksien tulee todella toteutua käytännössä.

Edustaja Heinäluoma puhui hyvin siitä, miten tärkeätä se on, että silloin, kun ihminen sairastaa ja varsinkin kun tulee ikää, tulee ymmärretyksi omalla äidinkielellään.

Voin sanoa, että olen toiminut tässä työssäni nyt kahdeksan vuotta ja pääosin olen puhunut toisella kotimaisella, eli ruotsi on äidinkieleni, suomi on tavallaan kakkoskielenä minulla. Jos minä olen kaksi viikkoa ulkomaanmatkalla ja käytän paljon englantia, niin huomaan, että suomen kielen taitoni ruostuu. Miten mahtaa sitten olla Seinäjoella, kun siellä hyvin harvoin käy ruotsinkielisiä potilaita eivätkä lääkärit ja hoitohenkilökunta pääse ylläpitämään kieltä niin paljon kuin pitäisi, niin että he kykenisivät kommunikoidaan sairaiden potilaiden kanssa, jotka tulevat rannikolta, muun muassa Närpiön alueelta, mistä tiedämme, että siellä on hyvin vaikeaa murreta, mitä minäkään en aina ymmärrä?

Tämän puolella ovat kyllä kaikki argumentit, eli hoidetaan tämä asia kuntoon huomenna.

16.46 Thomas Blomqvist r (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kuten tässä edustajat Wallin ja Saarakkala äsken sanoivat, niin tämä on helppoa. Vaasan keskussairaala täyttää kaikki laajan päivystyksen vaatimukset, se on todettu, ja perustuslakivaliokunnan mukaan kielelliset palvelut toteutuvat parhaiten, jos Vaasa saa laajan päivystyksen. Me kaikki täällä salissa tiedämme, että Vaasa on ainoa toimiva ratkaisu, jos halutaan turvata kielelliset oikeudet.

Fru talman! För den svenskspråkiga befolkningens del och för hela Vasaregionens del finns det en enkel och klar lösning, och det är att Vasa centralsjukhus får fulljour. Och som här bland annat ledamot Heinäluoma sade så är det ju när man är sjuk och svag som man behöver få service på sitt eget modersmål, och språket är faktiskt en del av vårdkvaliteten. Den kan inte särskiljas från det. Vill vi ge vård av god kvalitet ska den ges på patientens modersmål, svenska eller finska.

16.48 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on juuri näin, että kielelliset oikeudet ovat perusoikeuksia.

Edustaja Talja, perustusvaliokunta lähtee hyvin selkeästi siitä, että kaikkein parhaiten kielelliset oikeudet voidaan toteuttaa, kun annetaan Vaasan keskussairaalalle laaja päivystys. Siitä ei pääse yli eikä ympäri. Se on niin selkeästi sanottu niin monta kertaa, että sen pitäisi olla kaikille yhtä selvää.

Sitten on eri asia se, että totta kai Pohjanmaa on vahvaa seutua ja totta kai pohjalaisena kansanedustajana olemme ylpeitä siitä, että meillä on vahva elinkeinoelämä ja niin edelleen. Ja totta kai se on myös niin, että se, että on laaja päivystys sairaalassa, merkitsee myös

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

sitä, että se kannustaa ihmisiä muuttamaan Pohjanmaalle ja Vaasan seudulle ja miksei myös Pietarsaaren seudulle. Elikkä kiitokset myös edustaja Saarakkalalle erittäin hyvästä puheenvuorosta. Mielestäni nostitte esille sen tärkeän asian, miten yksinkertainen ja selkeä asia on nyt tehdä se päätös ja hyväksyä tämä kansalaisaloite.

16.49 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen itsekin saanut vierailla Vaasan sairaanhoitopiirissä, ja oli kyllä opettavainen kokemus. Siellähän tehdään erittäin hyvää työtä. Potilasturvallisuus on maamme parhaimpia. Siltä osin kuin tätä keskustelua olen nyt tässä seurannut jo vuosien mittaan, niin kyllä minusta tuo perustuslakivaliokunnan kanta on siltä osin kovin looginen. Täytyy sanoa ihan pragmaattikkona, että Vaasan sairaanhoitopiirille laajan päivystyksen statuksen antaminen olisi järkevä teko. Se ei olisi pois Etelä-Pohjanmaan, Seinäjoen alueelta, koska tässä olisi ratkaisuna nimenomaan se, että molemmat alueet saisivat.

Kun olen tähän asiaan tutustunut varsin hyvin, niin myös kustannustasoltaan tämä vaihtoehto, että Vaasan sairaanhoitopiirissä tämä laaja päivystys säilyisi, olisi järkevää sen takia, että silloin me puhuisimme muutaman sadantuhannen kustannuksista, käytännössä neurologian päivystyksen kokoaikaisuudesta enää tässä vaiheessa. Mutta tämän kaiken kustannuksen vyöryttäminen ruotsinkieliselle päivystyspalvelulle Seinäjoelle ei taas ole kustannuksiltaan enää mikään muutaman sadantuhannen juttu.

Näin olen itse tullut sille SDP:n kannalle, että kyllä tämä on ihan fiksu asia ja ratkaisu, että hyväksytään tämä kansalaisaloite huomenna, kun siitä äänestetään.

16.50 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Frågan om fulljour i Vasa är oerhört viktig och den engagerar. Just därför är frågan fortfarande kvar i riksdagen trots att åren har gått. Alla som tyckt att detta är oerhört viktigt har inte gett upp. Medborgarinitiativet samlade nödvändiga 50 000 namn på rekordsnabb tid. Det visar hur mycket den här frågan berör, inte enbart i Österbotten, utan också i många andra delar av landet, inklusive mitt eget landskap, Åland.

När man är sjuk och svag är behovet av service på sitt eget modersmål extra stort. Att Vasa inte skulle få ha omfattande jour skulle vara oerhört anmärkningsvärt och vara en nedgradering av den svenskspråkiga servicen i landet. Man måste naturligtvis säkerställa att alla 85 000 svenskspråkiga i tvåspråkiga Österbotten också har tillgång till en fungerande jour på sitt eget modersmål. Att sätta upp skyltar på svenska gör nämligen inte automatiskt att Seinäjoki sjukhus fungerar på svenska.

Det logiska skulle därför — fortsättningsvis — vara att både Seinäjoki och Vasa skulle få ordna omfattande jour. Det är ologiskt att detta skulle vara ett nollsummespel där man ställer dessa två orter mot varandra. Man har nämligen tidigare sagt från social- och hälsovårdsministeriets sida att en så kallad 12+1-modell inte skulle bli nämnvärt dyrare att ordna. Det är den lösningen man nu bör gå in för. Det är det logiska att göra. Det handlar om att sätta in ett enda ord, Vasa, i lagen. Det har vi nu chans att göra, och vi ska ta den chansen, för det finns ingen anledning att vänta.

Ärade talman! Tack till ledamot Veronica Rehn-Kivi som drivit den här frågan i social- och hälsovårdsutskottet, tillsammans med många andra både inom och utanför utskottet, och som fick saken till omröstning i morse i utskottet. Rösterna föll 9—8. En omröstning i salen i morgon kan nu avgöra den här saken där Vasas fulljour kan tryggas.

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

Eftersom det här framför allt inte handlar om pengar handlar det uteslutande om politisk vilja. Av den anledningen är det nu dags att sköta och lösa den här frågan här och nu, inte att vänta till efter valet. Att Vasa ska ha fulljour borde vara en självklarhet för att på bästa sätt garantera de svenskspråkiga österbottningarnas grundlagsenliga rättigheter, i enlighet med de skrivningar som också grundlagsutskottet tagit in i sina utlåtanden.

Ärade talman! Åland påverkas inte direkt av jourbeslutet, men nog indirekt. På Åland har vi följt frågan aktivt eftersom det här är en principiell fråga som på sikt kunde riskera att påverka svenska språkets ställning i landet. Därför måste man slå vakt om de i praktiken fungerande svenskspråkiga strukturerna och domänerna i landet. För för att det officiella Finland ska kunna fungera på två språk måste det finnas fungerande svensk- och tvåspråkiga strukturer också i praktiken. Av den här anledningen är det av helt avgörande vikt, inte bara för Vasa utan för hela tvåspråkiga Finland, att Vasa också i framtiden får ordna omfattande jour. Låt oss ordna den här saken här och nu i omröstningen i morgon.

16.57 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kansa on käyttänyt jälleen kerran sitä järeintä asetta, jolla he voivat tuoda asioita tänne eduskuntaan käsiteltäväksi, eli kansalaisaloitetta. Tämä kansalaisaloite keräsi 67 000 allekirjoitusta liittyen Vaasan sairaalan päivystyksen säilymiseen. Tässä kansalaisaloitteessa ehdotetaan terveydenhuoltolain 50 §:n muuttamista siten, että laajan ympärivuorokautisen päivystyksen luetteloon lisätään Vaasan sairaanhoitopiiri ja että pykälästä poistetaan Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin velvollisuus järjestää päivystyspalvelut suomen ja ruotsin kielellä siten, että potilas saa palvelut valitsemallaan kielellä. Aloitteessa katsotaan, että Vaasan sairaanhoitopiiri täyttää laajan ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämiselle asetetut kriteerit.

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä kannattaa tätä kansalaisaloitetta, ja kannatamme myös Veronica Rehn-Kiven esittämää vastalauseita. Olen perussuomalaisten jäsen sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ja vahvasti tuen näitä puheenvuoroja, joita kansalaisaloitteen puolesta täällä eduskunnassa tänään käytetään. Samalla haluan oikaista sen lehdistöön, muun muassa Ilkkaan ja Pohjalaiseen, päätyneen virheellisen tiedon, että olisin äänestänyt tätä kansalaisaloitetta vastaan. Näin en ole tehnyt, se tieto on virheellinen, ja olen yrittänyt saada sitä oikaistua.

Arvoisa rouva puhemies! Tätä kansalaisaloitettahan käsiteltiin sote-uudistuksen yhteydessä siinä isossa paketissa, ja nyt kun sote kaatui, niin tämä hyvä ja tärkeä kansalaisaloite jäi ilmaan. On hieno asia, että kansanedustaja Veronica Rehn-Kivi nosti tämän sosiaali- ja terveysvaliokunnassa esille ja pontevasti ajoi asiaa niin pitkälle, että saimme sen vihdoinkin tänne vielä käsittelyyn, pääsemme keskustelemaan ja äänestämään. Kyllä minulla sellainen tuntuma on ja uskon, että kun tietää, kuinka tärkeä on ihmisille se sydämen äidinkieli, niin huomenna myös täällä kuunnellaan sydämen ääntä, ja uskon, että tämä kansalaisaloitekäsittely saa positiivisen päätöksen huomenna. Toivon, että kansanedustajat äänestävät tämän aloitteen puolesta.

On hyvin tärkeää, että kun potilas kohtaa hoitajan, hoitaja potilaan tai lääkärin, niin se yhteinen kieli on ymmärrettävää. Se on potilasturvallisuuden ensimmäinen askel. Se on kaikkein tärkein sille yhteiselle kommunikoinnille. Pidän tärkeänä, että näin on niin nuorten kuin myös ikääntyneiden kohdalla — erityisesti ikääntyneiden kohdalla, kun se oma äidinkieli on se ykkönen ja kaikki muu unohtuu. Tämä on se totuus, ja on hyvin tärkeää, että sitä kunnioitetaan.

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

Vaasan sairaanhoitopiiri loistaa hyvillä mittareilla liittyen potilasturvallisuuteen, ja se on hieno asia. Olen täällä eduskunnassa pitänyt kovasti ääntä potilasturvallisuusteemasta, ja on merkittävää, että meillä on Suomessa HaiPro-järjestelmät, minne potilasvahingot kirjataan, niitä analysoidaan ja niistä opitaan ja niitä sitten myös ennakoidaan. Otetaan mallia lentoturvallisuudesta, että ihmiset saavat hyvää hoitoa. Paitsi että se on inhimillisesti oikein, se on myös taloudellisesti kestävä. Nimittäin jokainen potilasvahinko on liikaa, jokainen potilasvahinko on erittäin kallis yhteiskunnalle, puhumattakaan niistä inhimillisistä kärsimyksistä. Eli meillä on tällainen alue, joka panostaa potilasturvallisuuteen, jossa ilmestyy kahdesta neljään kertaan vuodessa erillinen potilasturvallisuustiedote — nyt korjaan äskeistä lausuntoani tuolta omalta paikaltani: se on jo vuoden 2018 tiedote, jota olen viimeksi lukenut — ja se on hieno asia, että tavallaan asioista tehdään myös avoimia, koska hyvin monessa sairaanhoitopiirissä emme tiedä potilasvahinkojen määrää emmekä tiedä, millaisia potilasvahinkoja siellä tapahtuu. Se kertoo siitä, että asioihin satsataan ja niitä pidetään tärkeinä.

Perustuslakivaliokunta linjasi 2018, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöluonnoksessa esitetyistä selvityksistä ei asianmukaisesti käy ilmi kielellisten oikeuksien toteutumiseksi tarvittavien toimenpiteiden riittävyys eikä myöskään se, onko valiokunnan aikaisemmin sääätämiskäytännönä pitämästä lakisääteisestä velvollisuudesta huolehtia siitä, että Vaasasta Seinäjoelle siirtyvät ruotsinkieliset voivat käytännössä käyttää omaa äidinkieltään, säädetty riittävän täsmällisesti. Tämä perustuslakivaliokunnan kannanotto on hyvin velvoittava. Muistelen myös, että meidän tasavallan presidenttimme Sauli Niinistö myös lausui ja kantoi huolensa siitä, että palveluita on perustuslain mukaan saatava sillä omalla äidinkielellä. Nämä ovat hyvin tärkeitä seikkoja, jotka tulee muistaa.

Hoitajana sanon sen, että on erittäin tärkeää, että saamme hoitoa suomeksi ja ruotsiksi. Me kaikki emme sitä ruotsia osaa, mutta siitä huolimatta tämä on hyvin tärkeä teema. — Kiitos. [Ruotsalaisen kansanpuolueen ryhmästä: Hyvä puheenvuoro!]

17.02 **Mats Nylund r:** Ärade fru talman! Precis som många av mina kolleger har sagt är det här synnerligen klart och entydigt. Förändringen berör en paragraf i hälsovårdslagen, ett moment: ett ord sätts till och en mening stryks. Förarbetena till lagen är redan gjorda, alla sakkunniga är hörda, grundlagsutskottet har uttalat sig och till och med presidenten har uttalat sig. Det är mycket enkelt att välja att stöda denna paragrafändring i morgon.

Eli on erittäin helppoa huomenna kannattaa tätä erittäin selkeää pykälämuutosta. Se koskee yhtä pykälää, yhtä momenttia. Yksi sana lisätään ja yksi virke poistetaan tarpeettomana. Sen jälkeen laki astuu voimaan. Vaasa saa täyspäivystyksen. — Kiitos.

17.03 **Sari Tanus kd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käytetty monia hyviä puheenvuoroja Vaasan keskussairaalan ympärivuorokautisen laajan päivystyksen puolesta. Tämä kansalaisaloite on ilman muuta kannatettava. Kaikki kristillisdemokraatit kannattavat sitä, ja jo aiemmin tämän kauden aikana, kun Vaasan keskussairaalan kohtalo on ollut käsillä, olemme olleet vahvasti ympärivuorokautista laajaa päivystystä tukemassa, pelkästään ja vain ja ainoastaan sen vuoksi, että se on ainut järkevä ratkaisu. Vaasan keskussairaala on toiminut erittäin hyvin, ja niin kuin aiemmin totesin, se on ainut aidosti kaksikielinen sairaala, ja niin kuin sanottu, mitään taloudellisia perusteita ei myöskään asiantuntijoiden lausuntojen mukaan ole siirtää laajaa päivystystä sieltä pois.

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

Oikeastaan noiden aiempien puheenvuorojen lisäksi haluaisin nostaa keskiöön potilaan ja lääkärin välisen kommunikaation, koska potilasturvallisuus jos mikä on yksi keskeisiä asioita. Me tiedämme, että Pohjanmaalla, muun muassa siellä Närpiössä, asuu paljon iäkkäitä ihmisiä, ja jos ajattelemme päivystysaikaa ja aamuyön tai illan tai aikaisen aamun päivystyksiä, niin on hyvin todennäköistä, että siellä nimenomaan on liikkeellä, ainakin useasti, ikäihmisiä. Tuolla alueella todella asuu monia ikäihmisiä, jotka eivät oikeasti osaa hyvin suomen kieltä, ja ainakin niissä tilanteissa, kun tarvitsee niitä tuntoja, oireita ja tapahtumia kertoa, tarvitaan se oma kieli, ja se on heillä nimenomaan ruotsin kieli. Eli on erittäin tärkeää, että potilaat pystyvät käyttämään sitä kieltä, jolla he voivat aidosti kertoa, mitä on tapahtunut ja mikä on tilanne, silloin kun puhekykyä on jäljellä.

Mutta sitten nostaisin esiin myös terveydenhuollon henkilökunnan. Nostaisin esiin hoitajien tilanteen ja nostaisin esiin lääkärin tilanteen. Jos ajatellaan, että tulee potilas ja hän puhuu ruotsin kieltä, siinä pitäisi myös lääkärin riittävän hyvin osata paitsi itse puhua ruotsin kieltä, myös ymmärtää potilaan ruotsin kieltä. Lääkärin tulee pystyä esittämään oikeita kysymyksiä ja ymmärtämään vastauksia, ja sen lisäksi varsinkin päivystystilanteessa tulee pystyä myös nopeasti kirjoittamaan ne asiat; tekemään lähetteitä, analyyseja, lausuntoja tai yhteenvetoja — kaikki tämä ruotsiksi ja vielä niin, että potilas ymmärtää riittävästi. Aikoinaan itse olin Vaasan keskussairaalassa töissä ja muistan kyllä ne ensimmäiset viikot, kun piti sitä ruotsin kieltä käyttää, vaikka olin Ruotsissa ollut aiemmin töissä, mutta siitähän se lähtee sitten sujumaan. Jos ajattelen, että tällainen potilas tulee päivystysaikaan vastaan ehkä kerran kolmessa kuukaudessa tai kerran neljässä kuukaudessa, niin todellakaan se kielitaito ei säily riittävän hyvänä, ellei sitä kieltä jatkuvasti käytä. Näin ollen kyllä ajattelen Seinäjoen keskussairaalan henkilökuntaa ja lääkäreitä: elleivät he käytä jatkuvasti ruotsin kieltä, niin todellakaan sitä palvelua sellaisena kuin myös perustuslakivaliokunta on sen tarkoittanut, siellä ei voida tarjota.

17.07 Maria Tolppanen sd: Ärade talman, arvoisa puhemies! Det är inte fel om du vill ha någon sådan läkare eller sjuksköterska som kan prata med dig om du är sjuk. Och det är just så att om du måste snacka svenska i Österbotten och om sjuksköterskan eller läkaren kan inte det jättebra, det funkar inte. Och som ni kan höra, jag har lärt mig svenska i skolan, men denna svenska vad jag pratar, den räcker inte i sjukhuset.

Se vain on niin, että jos sinä olet sairas ja menet hoitoon, niin sinun täytyy saada hoitoa sekä lääkäreiltä että sairaanhoitajilta omalla kielellä. Se ei ole liikaa vaadittu. Tulee niin helposti väärinkäsityksiä, ja silloin kun ollaan muutenkin kovasti sairaita, se vaikuttaa myöskin mielialaan ja mentaaliin, niin että on äärimmäisen tärkeää ja inhimillistä, että ihmiset saavat keskustella omalla äidinkielellään.

En lähde enää toistamaan niitä samoja asioita, mitä olemme tässä aikaisemmin puhuneet. Täällä on käytetty todella hyviä puheenvuoroja. Onneksi hyviä puheenvuoroja on käytetty myös niiltä tahoilta, jotka tähän saakka ovat ehkä vähän empineet tätä Vaasan keskussairaalan täyden palvelun toimintaa.

Toivottavasti nyt järki voittaa ja tämä asia saadaan hoidettua huomenna pois päiväjärjestyksestä. Sen jälkeen me voimme olla sitä mieltä, että tämä huone osaa olla myöskin tasa-arvoinen, tämä huone voi antaa kaikille kansalaisille tasavertaiset mahdollisuudet ja tämä huone ei sorra yhtään ainuttakaan ihmistä, joka asuu täällä meidän kotimaassamme. Se on äärimmäisen tärkeä viesti myös Suomesta ulospäin, myöskin Euroopan unioniin, että me

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

pystymme hoitamaan tämän kaltaiset asiat. Ja tämä on tärkeää. Tietysti Vaasalle sinänsä tämä on erikseen tärkeä asia, koska Vaasa on kehittyvä teknologiakaupunki, mutta vielä sitä suurempi asia on se, että olemme tasa-arvoisia, jaamme tasa-arvoa kaikille ja annamme kaikille samanlaisen mahdollisuuden ja samanlaisen hyvän ja lämpimän päänsilityksen silloin, kun ollaan sairaita.

17.09 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Joitakin sanoja enemmänkin kansanedustajana vielä tähän keskusteluun.

Kun olen saanut itse tutustua tuohon Vaasan sairaanhoitopiiriin tilanteeseen, niin olen tullut kyllä sille kannalle, että tässä tapauksessa kielellisten oikeuksien käytännön toteuttaminen turvattaisiin parhaiten antamalla Seinäjoen keskussairaallalle sekä Vaasan keskussairaallalle oikeudet toimia laajan päivystyksen sairaalana. Kysymys on itse asiassa siltä osin varsin yksinkertainen: jos kerran molemmille olisi mahdollisuus myös poliittisesti sitoutua antamaan tämä ympärivuorokautinen laaja päivystys, miksi me sitä emme tekisi? Tältä osin on kovin outoa, että tosiasiaissa Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on joutunut käynnistämään varsin hinnakkaita toimia tämän aikoinaan tehdyn päätöksen johdosta, jolloin terveydenhuoltolakia muutettiin sen sisällyttämiseksi, että näitä ympärivuorokautisia päivystyksiä oli vain 12. Kun nyt ollaan tilanteessa, jossa Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on aika tehokkaasti järjestänyt omalle henkilökunnalleen ruotsin kielen koulutusta ja on pyrkinyt siihen, että nämä ympärivuorokautisen päivystyksen palvelut voidaan tarjota myös ruotsin kielellä, siitä ei ole tullut mikään halpa lysti. Tältä osin varsin pragmaattinen kysymys on: olisiko kuitenkin siellä, missä on jo varsin laaja päivystys, yhteiskunnan kustannusten kannalta halvempaa järjestää myös sitten se loppu, erittäin laaja päivystys niin, että sillä alueella, jossa on jo kaksikielinen laajan päivystyksen keskussairaala mutta ei näin laaja kuin näillä 12:lla, se voitaisiin tehdä? Saamani tiedon mukaan tässä on kysymys pitkälti siitä, että tämä neurologian ympärivuorokautinen päivystys turvattaisiin, ja silloin rahat liikkuvat noin muutamassa sadassatuhanneissa eurossa.

Tältä osin itse koen, että olisi järkevää, että Vaasan keskussairaallalle annettaisiin mahdollisuus tällaisen yhden laajan päivystyksen yksikön toimintaan. Se olisi tässä tilanteessa kaikkein kustannustehokkain vaihtoehto, ja SDP on tullut jo pitkän aikaa sitten siihen johtopäätökseen, että näin kannattaisi tehdä, eli käytännössä sekä kielellisten oikeuksien turvaamiseksi että tämän perustuslakivaliokunnan lausunnon ilmaiseman tahdon mukaisesti olisi syytä nyt tulla siihen johtopäätökseen, että tehdään tämä muutos. Tämä on varsin pieni muutos siihen listaan. Hyvin paljon valmistelemattomampiakin asioita tässä eduskuntatalossa on käsitelty, [Puhemies koputtaa] ja tältä osin lähtisin siitä, että tämä voitaisiin huomenna tehdä niin, että hyväksytään tuo kansalaisaloite.

17.12 Stefan Wallin r: Värderade talman! Jag skulle vilja tacka mina kolleger här i dag som oavsett region eller modersmål eller parti har förstått att det här förutom patientsäkerhet och rättvisa också handlar om grundläggande rättigheter, det vill säga språkliga rättigheter som är kopplade till detta med att få vård på sitt eget modersmål. Speciellt i ett senare skede av livet, när kanske också de bästa språkkunskaperna börjar tryta, finns bara modersmålet kvar, och då är det viktigt att man får vården på det egna språket.

Erittäin hyviä puheenvuoroja on käytetty tässä asiassa aivan puoluekannasta tai jopa kotikunnasta riippumatta. Tämähän on kysymys, joka hyvinkin pitkälti käsittelee paitsi perus-

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

oikeuksia — siis kielellisiä oikeuksia — niin myöskin potilasturvallisuutta, ja nämä tietysti linkittyvät yhteen. Tässä kysymyksessä ei ole tippaakaan arvovaltaa enää mukana. Mikäli se oli jossain vaiheessa kytköksissä sote-uudistukseen, niin nämä kytkökset ovat nyt poissa, ja nyt pitää tämä Vaasan asia käsitellä erillisenä asiana, koska se on nyt pöydällä, se on nostettu taas esille ja se voidaan ratkaista huomenna.

Se ei todellakaan ole rakettitiedettä, vaan tämä ehdotettu muutos terveydenhuoltolain 50 §:ään käsittelee kuutta kirjainta, sanaa ”Vaasan”, ja tämä on tehtävissä huomenna. Kuten edustaja Kiuru äsken sanoi, kyllä on huomattavasti kummallisempia operaatioita tehty tässäkin salissa. Nyt on kysymys hyvinkin yksinkertaisesta asiasta.

Tätä asiaa ei siis kannata nyt lykätä, vaan parempi pyy pivossa -periaatteella voidaan tehdä se nyt. Varmaan jokainen voi sen jälkeen katsoa myöskin omaa peilikuvaansa ja olla varma siitä, että nyt on tehty oikeudenmukainen ratkaisu, joka käsittelee kaikkia maan alueita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti ja jossa ihmiset äidinkielestään riippumatta saavat hyvää palvelua Vaasan keskussairaalan täyden ympärivuorokautisen päivystyspalvelun kautta.

I morgon gör vi slag i saken och får den här frågan ur världen på ett sätt som gör att vi alla kan se oss själva i spegeln, och också, för den delen, våra väljare.

17.15 Pekka Puska kesk: Arvoisa puhemies! Kuten olen sanonut, minusta argumentit Vaasan laajan päivystyksen puolesta ovat hyvin vahvat. Minua on askarruttanut tämä käsitteley- ja hallintojuridiikka, joka näitten kansalaisaloitteiden kanssa on varmaan monelle vähän epäselvä, ja olen nyt koettanut selvittää vielä, mistä tässä on kysymys. Ilmeisesti olin oikeassa siinä, että huomenna erikseen päätetään kansalaisaloitteesta ja erikseen laista, ja sikäli kuin ymmärsin, tämä kansalaisaloite tullaan muodollisesti kai hylkäämään mutta siten erikseen äänestetään valiokunnan mietinnöstä ja siihen liittyvästä laista. Toivon, että eduskunnan sihteeristö vielä selvittäisi tämän asian, koska ainakin minun kohdallani se selvästi muuttaa tätä tilannetta.

17.16 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama sana tästä itse tehdystä kansalaisaloitteesta. Yhdyn niihin puheenvuoroihin, joita täällä on käytetty siitä, että tämä kansalaisaloite on tehty todella taidokkaasti ja hyvin. Kun täällä käydään keskustelua kansalaisaloitteista, niin joskus on aloitteita, joissa ei välttämättä ole niin se lakiteknisyys oikein ja asia oikein, mutta siitä huolimatta minusta on tärkeää, että me käsittelemme kaikki ne kansalaisaloitteet, ja emme me voi olettaa emmekä vaatiakaan, että kansalaiset pystyisivät tekemään lakiteknisesti niin aukottoman aloitteen, että siinä ei olisi virheitä.

Tämä aloitehan on nyt todella esimerkillinen. Tämä on hyvä ja tällaisenaan mielestäni läpi vietävissä, ja toivon, että jatkossakin ihmiset tekevät kansalaisaloitteita huolimatta siitä, että siinä ei olisi aina asia niin mallillaan. Tämä on hyvä, ja perussuomalaiset kyllä kannattavat kansalaisaloitetta ja tosiaankin edustaja Rehn-Kiven tekemää vastalauseita, ja tulemme äänestämään sen puolesta. Yksikin potilasvahinko on liikaa, ja pidämme erittäin tärkeänä, että jokaisesta hengestä tulee Suomessa kantaa huolta ja pitää ihmisten puolia, koska se on inhimillisesti oikein ja kestävä. Myös taloudellisesti sillä saadaan säästöä.

17.17 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Täällä on pidetty hyviä puheita tänään, ja haluaisin itse asiassa puhua vain tästä kansalaisaloitteen laadusta tai eri malleista. On olemassa

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

kahdenlaisia. On olemassa niitä, joissa vain annetaan tehtäväksi valmistella lainsäädäntö, mutta tämä on nyt sellainen, jossa voidaan hyväksyä laki sellaisenaan ja se astuu voimaan sitten sen jälkeen, ja siinä mielessä on helppo tehdä tämä ratkaisu. Silloin, kun on esimerkiksi vain tekstiä tai halutaan jotain suuria muutoksia, niin se on eri asia. Silloin on pakko lähteä valmistelemaan lainsäädäntöä alusta, vaikka eduskunta hyväksyisi sen ajatuksen, mutta tässä on nyt ihan mahdollista hyväksyä laki ja tehdä se muutos tässä talossa. Ei tarvitse odottaa uutta valmistelua.

17.18 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Haluan vielä korjata tuon ajatuksen, joka tässä saattoi syntyä. Kyllä meillä on nyt käsittelyssä valiokunnan enemmistön mietintöluonnospohja, joka syntyi äänin 9—8 tänään, siitä, että esitämme eduskunnalle käytännössä lakialoitteen hylkäämistä ja tämän asian ratkaisemista käytännössä ensi vaalikaudella seuraavan hallituksen johdolla. Käsittääkseni tuo mietintöluonnos on kyllä kirjoitettu niin, että siinä on vahva sävy siitä, että tämä asia pitäisi hoitaa, mutta se hoidettaisiin sitten ensi vaalikaudella, kun tarkastellaan sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuutta.

Toinen vaihtoehto valiokunnassa oli se, että olisi suoraan hyväksytty Vaasan sairaanhoitopiirin sisällyttäminen 13:nneksi laajan päivystyksen sairaalaksi tuohon listaan, joka 50 §:ssä terveydenhuoltolaissa mainitaan. Tämä ratkaisu oli siis myös esillä valiokunnassa. Olemme kyllä tämän vaalikauden aikana todella paljon käyneet keskustelua tästä asiasta, ja meillä nimenomaan olivat pykälät esillä valiokunnassa, jossa ei tehty näin, mutta sitä kritisoivat perustuslakivaliokunnan lausunnot eri vuosilta, joissa ihmeteltiin tätä, että ei millään nyt saada Vaasan sairaanhoitopiiriä siihen listaan sisällyttämään.

Itse koen, että tämän jälkeen, kun on turvattu Etelä-Pohjanmaan keskussairaalan laaja päivystys ja halutaan myös turvata Vaasan sairaanhoitopiirissä laaja päivystys, niin en näe minkäänlaista estettä sille, että tämä päätös tehtäisiin. Tosiasiassa sairaalaverkko on Suomessa poliittinen päätös, ja siinä, että ainoana kaksikielisenä sairaalana Vaasan sairaanhoitopiirin sijaan joku toinen huolehtisi päivystysvelvoitteen kokoaikaisesta täyttymisestä, suomenkielisessä sairaalassa, ei kyllä minun mielestä ole kauheasti järkeä.

Oltuani monta sataa tuntia tämän sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen äärellä totean vielä kerran, että huomennahan on mahdollisuus tämä asia laittaa kuntoon äänestämällä toisin. Tässä on nyt valiokunnan pohja, ja niin kuin totesin, se ehdottaisi nyt tämän hylkyä, ja siitä päätetään huomenna. Mutta täällä salissa on myös tehty ehdotus, mitä omakin poliittinen liikkeeni eli SDP on kannattanut, ja olemme valiokunnassa sekä tässä illassa esittäneet sitä, että laitettaisiin tämä asia huomenna suoraan kuntoon. Tästä ovat sitten ensimmäisen käsittelyn jälkeen pykäläehdotukset huomenna käsittelyssä, ja huomenna päätetään siitä, voidaanko toimia tällä tavalla vai toimitaanko valiokunnan enemmistön esittämällä tavalla, että tässä vaiheessa lakialoite hylättäisiin.

Näistä kahdesta vaihtoehdosta päätetään huomenna, ja se on näin yksinkertaista, eli tehdään se arvovalinta sairaalaverkossa. Tämä sama arvovalinta tehtiin myös hallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa. Kaikki muut seikat, joita mielellään tässä keskustelussa käydään läpi, eivät kyllä puolesta puhu, vaan tosiasiassa tässä on kysymys poliittisesta valinnasta. Itse olen tullut sille kannalle, että tämä kannattaisi nyt tehdä heti huomenna.

17.21 Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies! Ihan kuten tässä todettiin, niin kansalaisaloite pitää sisällensä tämän lakimuutoksen 50 §:ään, ja kun olen tehnyt tästä vastalau-

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

seen, joka on saanut kannatusta, niin ehdotin tässä debatin alussa, että tämä otetaan käsittelyn pohjaksi, ja tämä lakiehdotus sisältyy myöskin siihen. Eli tämä on ihan selvää: samalla kun hyväksytään kansalaisaloite, niin tämä lakipykäläkin tulee muutettua. Minä toivon, että myöskin edustaja Puska voisi olla tämän takana, kun huomenna tästä äänestetään.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta Lakialoite laiksi lastensuojelulain 75 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 237/2018 vp

Lakialoite LA 86/2018 vp

Valiokunnan mietintö StVM 42/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 42/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kiuru.

Keskustelu

17.22 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme tosiaan tänään aamulla tehneet valiokunnassa valtavasti töitä. Saatiin vielä kolme mietintöä tänne saliin. Ensinnäkin kiitän heti tähän alkuun eduskunnan virkajohtoa siitä, että nämä järjestelyt oli mahdollista tehdä, mutta myös puhemiestä, joka on tänään puikoissa, siitä, että saatiin vielä näitä tärkeitä asioita valmiiksi.

Kysymys on siis lastensuojelulain muutoksista, ja taustalla on vakava huoli siitä, että lastensuojelussa olevat lapset, erityisesti laitoksissa asuvat lapset, ovat olleet hyvin haavoittuvassa tilanteessa. Tältä osin itsemääräämisoikeutta koskevaa lainsäädäntöä valmisteltaessa on purettu lastensuojelua koskevia ja uusia säännöksiä ja tuotu ne eduskuntaan erillisenä. Tässä talossa on vahva tuki sille, että lastensuojelun puolella laitetaan näitä yksityiskohtia kuntoon. Tämä on ollut aikoinaan sote-sidonnainen laki. Siltä osin on myös ministeriössä tehty töitä, että tämä lastensuojelun kokonaisuus voitaisiin tuoda tänne. Valmisteluaikaa kovin paljon ei ollut, koska perustuslakivaliokunta antoi tästä vasta taannoin oman lausuntonsa. Sen pohjalta sitten olemme saaneet sellaisia pykälämuutoksia, jolla tuomme tämän kokonaisuuden saliin. Kysymyksessä on varsin mittavan kokoinen esitys, ja käyn siitä läpi muutaman keskeisen muutoksen tämän keskustelun pohjaksi.

Lastensuojelulain keskeisiä muutoksia tehdään nyt erityisesti siihen, miten me vahvistamme kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen oikeuden hyvään kohteluun, huolenpitoon ja kasvatukseen, joka tosiasiallisesti on kaikkien lasten oikeus. Tässä on kysymyksessä pitkään jatkunut keskustelu siitä, millä tavalla uusia säännöksiä tarvitaan tämän oikeuden hyvään kohteluun varmistamiseksi. Muutokset selkeyttävät siis kasvatuksen ja lapsen perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten välistä eroa ja tarkentavat myös rajoitusten käytön edellytyksiä. Tältä osin harmaat vyöhykkeet, joita on saattanut olla, on nyt tiukkaan laitettu kirjoihin ja kansiin ja on myöskin käyty läpi nämä rajoitukset ja saatu niistä perustuslakiva-

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

liokunnalle lausunto. Tältä osin lapsen perusoikeudet on käyty läpi myöskin lastensuojelun näkökulmasta.

Nämä muutokset selkeyttävät tätä vallitsevaa tilannetta, ja voi sanoa, että näillä muutoksilla me jo yksistään parannamme lastensuojelun tilaa tässä maassa, mutta on tärkeää myös, että muutoksilla tarkennetaan rajoitusten käytön yleisiä edellytyksiä, ohjataan tässä käytännön työssä rajoitusten käyttöä ja lisätään myös rajoitusten käytön jälkikäteistä arviointia. Nämä ovat niitä kysymyksiä, joita oikeusasiamiehen selvitysten yhteydessä on pantu sellaisina yhteiskunnan vakavina puutteina merkille. Tältä osin valiokunta täsmentää juuri näitä yleisiä edellytyksiä, millä tavalla rajoituksia käytetään lastensuojelun piirissä olevien lasten arjessa.

Uutena rajoitustoimenpiteenä mahdollistetaan tupakka- ja nikotiinituotteiden pois ottaminen lapselta. Lisäksi uusi säännös laitoksesta luvatta poistuneen tai sinne palaamatta jääneen lapsen palauttamisesta laitokseen selkeyttää tätä sääntelemätöntä nykytilaa. Tätäkin kohtaa valiokunta kyllä tarkkaan pohdiskeli, ja voi olla, että vielä jatkossa erityisesti näihin kuljetuksiin liittyviä kysymyksiä on seuraavankin hallituskauden aikana tarkennettava.

Myös sijaishuollossa olevien lasten oikeutta varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja muuhun perusopetuksen jälkeiseen opetukseen vahvistetaan tässä laissa. Valiokunta ehdottaakin hyväksyttäväksi lausuman, että sijaishuollossa olevien lasten oikeutta tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin sekä lastensuojelulakiin sisältyvien rajoitusten käyttöä arvioidaan ja selkeytetään osana asiakkaan ja potilaan itsemääräämistä koskevan lainsäädännön valmistelua. Kysymys on siis siitä, että olemme joutuneet pohtimaan myöskin perustuslakivaliokunnan lausunnon saatuaamme sitä perustuslain pontta, ikään kuin lukkoa siihen, millä tavalla tämäntyyppinen tavanomainen kasvatusta varmistetaan lastensuojelun piirissä oleville lapsille. Kysymys on tietenkin siitä, että jokaisella lapsella tässä maassa on oikeus hyvään kohteluun, huolenpitoon ja kasvatukseen ja että jokapäiväinen arki, esimerkiksi laitoksissa, ei voi olla sitä, että ollaan näiden rajoitusten piirissä. Tässä mielessä oikeusasiamiehen työ on ollut hyvää ja kantavaa, ja tältä osin toteamme, että tässä kokonaisuudessa on vielä asioita, joita seuraavallakin hallituskaudella saatetaan joutua tarkentamaan ja tältä osin selkeyttämään vielä, kun tuota itsemääräämisoikeutta koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan.

Aivan lopuksi totean, puhemies, että valiokunta hyväksyi tämän hallituksen esityksen yhteydessä käsitellyn lakialoitteen, jonka mukaan lastensuojelun jälkihuollon ikäraja tulaaan nostamaan 21 vuodesta 25 vuoteen.

17.28 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lastensuojelulakia niin, että lapsen oikeutta hyvään kohteluun, huolenpitoon ja kasvatukseen vahvistettaisiin. On erittäin tärkeää, että saimme vielä eduskuntakauden päätteeksi tämän hallituksen esityksen lastensuojelulaista tänne käsiteltäväksi. Jokaisella lapsella on oikeus hyvään hoitoon ja huolenpitoon, ja yhteiskunnassa on tehtävä pontevasti toimia sen eteen, että nämä asiat toteutuvat. Pidetään jokaisesta huolta, ja oikeastaan puheenjohtaja Krista Kiurun puheenvuoron jälkeen voi vain todeta enää sen, että kohdennetaan myös sinne lastensuojeluun resursseja.

On erittäin tärkeää ja hyvä, että tässä laissa nostetaan esille myös henkilöstön määrä, osaaminen ja perehdytys, ja tuleekin huolehtia siitä, ettei niihin liity puutteita, jotka aiheuttaisivat sitten ongelmia siellä käytännön kentällä. On tärkeää, että hoitajia on riittävästi, sijaishoitopaikkoja on riittävästi ja siellä on ammattitaitoista, osaavaa henkilöstöä, koska sil-

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

lä tavalla meidän nuoret ja lapset saavat vahvan jalansijan tulevaisuuteen ja sijoittuvat myös yhteiskunnassa hyvin.

17.30 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Sinänsä, kun puhutaan lapsen oikeuksista ja puhutaan lastensuojelulaista, on hyvä, että otetaan huomioon ja käsitellään tiettyjä asioita. Mutta nyt puhun tässä puheenvuorossani niistä lapsista, jotka ovat hyvin lähellä täysi-ikäisyyttä mutta eivät kuitenkaan vielä ole täysi-ikäisiä eli ovat kuitenkin selvästi lapsia, 15—16-vuotiaita teinareita ja siitä ylöspäin.

Lastensuojelussa olisi hyvä ottaa huomioon se, että ei riitä, että puhutaan hyvästä kasvatuksesta, vaan täytyy ottaa huomioon myös se, että jos jotakin on mennyt vinoon ja jos nuori on esimerkiksi addiktoitunut joko huumeisiin tai alkoholiin tai peleihin, niin näihin asioihin pitäisi pystyä puuttumaan niihin kohdistuvien lakien kautta. Äärimmäisen tärkeää olisi se, että jokainen nuori, joka on addiktoitunut, alkoholisoitunut tai sitten peliriippuvainen, saataisiin hoitoon. Heille pitää tarjota hoitoa, koska se on subjektiivinen oikeus tässä maassa kaikille näille ihmisille. Nämä ihmiset eivät vain valitettavasti tiedä oikeuksiaan, jolloin se on lasten kohdalla ja nuorten kohdalla sen aikuisen velvollisuus, joka sitä työtä tekee.

Sen lisäksi lastensuojelulaki toimii vähän nurinkurisesti siinä tilanteessa, jos lapsi on niin sanotussa vapaaehtoisessa huostaanotossa eli jos kotoa on pyydetty apua ja lapsi tai nuori on otettu huostaan. Jos samat ongelmat jatkuvat huostaanottopaikassa, esimerkiksi lapsi ei mene kouluun tai lapsi viiltelee tai lapsi käyttää alkoholia — täsmälleen sama asia, mikä siellä kotona on — ja sitten vielä kenties asia pahenee entisestään sen takia, että lapsi masentuu, koska ei voi olla tutussa ja turvallisessa ja hyvässä kodissa, kun kotoa on pyydetty apua, niin kun lapsi on tässä vapaaehtoisessa huostassa, niin tuntuu tässä maassa olevan täysin mahdotonta palauttaa häntä kotiin. Vaikka vanhemmat haluaisivat lapsen kotiin, lapsi itse haluaisi kotiin, lapsi itse lupaa, että voin mennä kouluun nyt, niin ei, kun on kerta otettu huostaan, niin siellä pidetään vähintään 18 ikävuoteen saakka.

Se, mikä tässä laissa on äärimmäisen hyvää, on se, että jälkihoitoa jatketaan 25 ikävuoteen. Nimittäin lapset, jotka syystä tai toisesta siirretään laitoshoitoon tai kotihoitoon, kokevat suuren trauman siinä vaiheessa, kun heidät erotetaan vanhemmistaan. Osassa tapauksista on tietysti niin, että lapselle on ehdottomasti parempi olla pois kotoa, parempi olla turvallisessa ympäristössä, ja meidän on syytä taata se, että se ympäristö pysyy turvalisena.

Mutta sitten kun puhutaan näistä addiktioista, niin se onkin toinen asia. Minä varoitan, oikeasti, tästä pykälästä, mikä tässä on, että nuorelta voidaan ottaa tupakka ja tupakkatuotteet pois. Jos nuori on addiktoitunut tupakkaan — me tiedämme, että se on epäterveellistä, täysin epäterveellistä, niin ei saa tehdä — niin voin vakuuttaa teille, että tilannetta pelkääntään pahentaa se, jos 16—17-vuotiaalta viedään tupakkatuotteet pois, jos hän kerta on tupakoiva, jos hän on tupakoinut. Tässä kannattaisi jo käyttää järkeä ja katsoa ne paikat, missä voi tupakoida ja missä ei voi tupakoida, mutta se, että addiktio pyritään lopettamaan pakolla, ei onnistu. Se ei kuulkaa, rakkaat ystävät, rakkaat kollegat, onnistunut edes tässä talossa. Sitä yritettiin, yritettiin tiukasti, yli puoli vuotta, ajettiin putkeen, mutta ei vain onnistunut, koska addiktioita ei hoideta sillä tavalla. Addiktiota voidaan hoitaa siten, että huostassa olevalle lapselle tarjotaan nikotiinituotteita, tarjotaan korvaavia tuotteita, joilla päästäisiin pois tupakasta, mutta se ei tarkoita sitä, että otetaan tupakkatuotteet talteen ja sen jälkeen sanotaan, että nyt olet ilman. Myönnän, että tämä kuulostaa hurjalta, koska tu-

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

pakka on epäterveellistä, mutta voin kertoa, että myös salmiakki ja lakritsa ovat epäterveellisiä — uudet tutkimukset kertovat sen, voitte katsoa myös niitä.

Minä toivoisin, että näissä käytettäisiin todellakin, varsinkin nuorten aikuisten kohdalla, nuorten teinareiden kohdalla, järkeä, yritettäisiin keskustelemalla ja ennen kaikkea erilaisella terapialla päästä sinne pään sisälle ja päästä yhteiseen lopputulokseen, joka antaisi sitten nuorelle hyvät eväät tulevaan elämään.

17.35 Martti Talja kesk: Arvoisa rouva puhemies! Oikeus hyvään hoitoon, hoivaan, huolenpitoon on kaikkien lasten oikeus. Oikeus on myös hyvään koulutukseen, ja siinä keskeiseen asemaan nimenomaan näiden tavoitteiden osalta nousee se, mikä on kotikunnan sosiaalityöntekijän rooli. Hänellä on viimekätinen valvontavalta. Hänen pitää huolehtia siitä, että se hoiva, jota annetaan, vastaa niitä tavoitteita, joita on yhteisesti asetettu, jotka ovat lapsen tarpeen mukaisia.

Edustaja Tolppanen otti esille sen, miten lasten kehityksen mukana tulevia ongelmia hoidetaan. Keskustelimme valiokunnassa hyvin paljon tästä asiasta, miten rajapinta muuhun lainsäädäntöön hoidetaan. Silloin meillä on terveydenhuoltolainsäädäntö, meillä on muuta päihteiden käyttöön liittyvää lainsäädäntöä ja niin edelleen, joiden osalta tulee sitten ratkaista se, että kukaan ei jää ilman hoitoa. Lastensuojelulaitos ei ole pelkästään sijoituspaikka, vaan sen pitää tarjota edellytykset, jotta sitten on myös tuleva hyvä aikuisuus.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 237/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen ja lakialoitteeseen LA 86/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kevasta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 278/2018 vp

Valiokunnan mietintö StVM 43/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 43/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelun aloittaa valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Krista Kiuru.

Keskustelu

17.36 Krista Kiuru sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään on käsittelyssä Kevasta annetun lain muuttaminen. Saimme tämänkin aamulla valmiiksi, ja voin sanoa, että tämä on kovin odotettu lainsäädäntömuutos. Lakiin lisättäisiin siis säännös, jonka mukaan Kevalla olisi velvollisuus tehdä riskiarvio strategisen päätöksenteon ja riskinhallinnan osana. Tässä esityksessä myös lisättäisiin säännös Kevan työkyvyttömyysriskin vähentämiseen liittyvistä tehtävistä. Työkyvyttömyysriskin vähentämiseen liittyvä toiminta säädettäisiin Kevan tehtäväksi valtiotyönantajienkin osalta.

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

Arvoisa puhemies! Kysymyksessä ensinnäkin Kevan riskienhallinnan osalta on kannatettava muutos. Valiokunta pitää tätä ehdotettua 25 a §:n muutosta tarkoituksenmukaisena. Eläkelaitoksen on ehdotuksen mukaan laadittava riskiarvio säännöllisesti osana toiminnan strategista suunnittelua ja ohjausta ja päivitettävä sitä riskien oleellisesti muuttuessa. On myös huomattava, että Kevalla ei ole rahoitusmallista johtuen yksityisistä eläkevakuutusyhtiöistä poiketen vakavaraisuusvaatimusta eikä siltä tämän vuoksi edellytetä vakavaraisuusarvion tekemistä. Näin ollen valiokunta toteaa Kevan toiminnan ja riskienhallinnan osalta, että nämä ovat kannatettavia muutoksia.

Toinen iso muutos on työkyvyttömyysriskiä vähentävän toiminnan osalta. Kevan lakisääteisiin tehtäviin on tarkoituksena lisätä työkyvyttömyysriskin vähentämiseen liittyvät tehtävät. Esityksen perusteluiden mukaan lainmuutoksella ei ole tarkoitus muuttaa Kevan nykyistä palvelutarjontaa eikä se lisää Kevan jäsenyhteisöjen ja evankelisluterilaisen kirkon eläketurvan hoitamisen kustannuksia. Valiokunta toteaa, että tämä työkyvyn ylläpito ja työkyvyttömyysriskin ennaltaehkäisy ovat tärkeitä tekijöitä eläketurvan rahoituksen kestävyyskannalta. Valiokunta muistuttaa, että Kevan tulee antaa valtiovarainministeriölle vuosittain kertomus työkyvyttömyysriskin vähentämiseen ja työkykyjohtamisen kehittämisestä liittyvästä toiminnasta.

Arvoisa puhemies! Valiokunta kiinnitti huomiota myös tulevan sääntelyn kehittämistarpeisiin. Talousvaliokunta on kiinnittänyt hallituksen esityksessä huomiota tähän toimintaympäristöön ja siltä osin myös siihen, että Kevan valvonta jakautuu valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan välille. Talousvaliokunta on pitänyt tärkeänä lainvalmistelua valvonnan järjestämiseksi siten, että nämä kokonaisvastuut ja valtuudet keskitettäisiin Finanssivalvonnalle valvonnan kattavuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi. Lisäksi talousvaliokunta on kiinnittänyt huomiota eräisiin Kevan hallinnon ja tehtävien sääntelyn puutteisiin ja valvontaviranomaisen esiin tuomiin sääntelyn tarpeisiin. Valiokunta on myöskin pannut merkille, että valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan Kevaan kohdistuvia valvontatehtäviä ja niihin liittyvää toimivallan jakoa ei tietenkään muuteta tässä yhteydessä, mutta siitä on myös käyty runsaasti keskustelua. Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa tämän talousvaliokunnan lausunnon pohjalta, että talousvaliokunnan esittämiä näkökohtia on syytä arvioida huolellisesti valtioneuvoston säädösvalmistelussa, ei tämän esityksen yhteydessä.

Valiokunta myös huomauttaa, että tällä lakiehdotuksella Kevan työkyvyn ylläpitoa ja työkyvyttömyysriskin ennaltaehkäisyä koskevassa toiminnassa Kevalle annetaan sama mahdollisuus kuin yksityisillä eläkevakuutusyhtiöillä jo tällä hetkellä on. Valiokunta toteaa, että edellä mainitussa selvitystyössä on syytä yhtenäistää myös tämän toiminnan sääntelyä.

Tämä meidän mietintömme on yksimielinen.

17.41 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja avasikin hyvin perustellusti tämän hallituksen esityksen sisällön, jota valiokuntakin on yksimielisesti käsitellyt. Voi todeta vain oikeastaan sen, että kun tässä matkan varrella on keskusteltu siitä, laajentaako tämä nyt ihan uudelle alueelle Kevan toimintaa, niin minusta aivan hyvin tuossa valiokunnan puheenjohtaja totesi, että tässä nyt lähinnä kirjataan Kevalakiin ne työkyvyttömyysriskin vähentämiseen liittyvät tehtävät, joita se on jo tänä päivänä tehnyt. Matkan varrella on keskusteltu myös siitä, olisiko pitänyt odottaa laajempia selvityksiä eläkejärjestelmien mahdollisesta yhdistämisestä ennen kuin lähdetään tekemään

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

näitä muutoksia. Mutta olen erittäin tyytyväinen siihen, että loppumetreillä — voi sanoa, että aivan loppumetreillä — valiokunta kykeni tämän käsittelemään ja tekemään nämä korjaukset.

Meillä on juuri valmistunut työryhmän työ eläkejärjestelmien uudistamisesta, ja mikä on ehkä kaikista merkille pantavinta, se oli yksimielinen työ. Ja se luo pohjaa kyllä sille, että ensi vaalikaudella voidaan lähteä tarkempaan lainsäädäntötyöhön, valmistelutyöhön. Jos näin poliittisesti päätetään, se varmasti edellyttäisi hallitusohjelmakirjauksia, mutta haluan korostaa, että se työ kuitenkin vie varmasti vuosia, ja ennen kuin päästään yhdistämään näitä eläkejärjestelmiä, jos siihen päädytään, lopputulos tulee olemaan sitten pitkän siirtymäajan jälkeen nähtävillä, ja sen takia on tärkeää, ettemme näitä pieniä mutta tarpeellisia korjauksia turhaan jätä odottamaan epävarmuutta ja tulevaisuutta.

Lopuksi lausun tähän vain kiitoksen, että hienoa, että tämä on nyt saatu tänne ja vielä niin, että tämä on yksimielinen.

17.43 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa puhemies! Hyvin lyhyesti todettuna vaan, että olen erittäin tyytyväinen siihen, että sosiaali- ja terveysvaliokunta on rivakalla aikataululla asian käsitellyt sen jälkeen, kun talousvaliokunta antoi pitkän valmistelun jälkeen yksimielisen lausuntonsa tämän asian tärkeydestä, ja asia on saatu nyt tänne saliin käsittelyyn.

Täällä on hyvin kuvattu tämän lainmuutoksen keskeiset sisällöt, ja pidän erittäin arvokkaana sitä, että me olemme saamassa päätökseen tärkeän uudistuksen, johon liittyy totta kai tämä työkyvyttömyysriskin arviointi, valtion työntekijöiden mukaan saaminen tähän järjestelmään ja jatkossa tämän valvonnan tehostaminen ja ehkä sitten nimenomaan sen saaminen finanssivalvonnan puitteisiin.

Merkittävä lakiuudistus, ja kiitos kaikille, jotka ovat olleet tämän ehdotuksen ja sen käsittelyn myötä vaikuttamassa. — Kiitos.

17.44 Martti Talja kesk: Arvoisa rouva puhemies! Työkyvyttömyysriskiä vähentävä toiminta on äärimmäisen tärkeätä. Suomessa terveyden edistämisen toimintaa toteutetaan monilla paikkakunnilla. Tässä on kyse tästä samasta toiminnasta.

Yksin Kevan osalta 40 000 eläkkeensaajaa on ennenaikaisella työkyvyttömyyseläkkeellä. He eivät ole kyenneet hoitamaan itseään, omaa terveyttään, johon he olisivat voineet vaikuttaa sillä tavalla, että olisivat voineet normaalisti, osa heistä, jäädä eläkkeelle. Kustannukset, joita käytetään työkyvyttömyyseläkkeiden maksamiseen, ovat yli 400 miljoonaa euroa Kevan osalta. Tästä syystä on äärimmäisen tärkeätä, että niin kuin yksityiset eläkevakuutusyhtiöt panostavat merkittävästi juuri tähän syyperusteiseen ennaltaehkäisyyn, myös Kevalla on lakisääteinen mahdollisuus toteuttaa tätä samaa toimintaa.

Näen itse äärimmäisen tärkeänä, että tulevaisuudessa eläkevakuutusjärjestelmää tämän selvityksen pohjalta lähdetään selvittämään kokonaisuudessaan ensi vaalikaudella ja sillä lähtökohdalla, että kaikki vakuutustoiminta lähtee samoista lähtökohdista.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 278/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 178/2018 vp

5. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 15.3.2019 klo 13. Täysistunto lopetettiin klo 17.46.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola